

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 9. Accedens tentator. Turbatus diabolus, Christum tentaturus aduolat, vt eum videt fame laborantem: qualitatem attendit, vt aggrediatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

si mulierem conspexeris, ut eam tibi desideres: Si verbum audias tibi iniuriosum, ut ad vindictam incandesceas: si famelicas, ut te gula triadas, si tibi bulliat sanguis: ad impudicitiam, Plus a quo est, ut oculos habeas in capite, quibus attendas, quid cogites: in auribus, ut aduertas, quæ audias: in lingua, ut cautus & parcus sis in verbis: in pectore, ut desideria reprimas: in manibus, ut non quæuis contingas in pedibus, ut noueris quo progrediaris, & in ipsi oculis, ut videas quid videas, denique Argus sis multioculus. De his egimus satis in D. Avg. se, ubi obseruamus quantum Diuus Augustinus nostri miseretur quia sum tanta sit inimici nostri diligentia, nostra est tanta foecordia ut pericula non caueamus, quibus undique miseri inuolumus. Hoc est continentium studium eius, hoc unicum desiderium eius, ut animas, quas creasti, deponet, &c. Et tamen Domine, postquam ipsa nostra: quia cum cautissimo uideamus, contra nos draconem ore aperto, paratum ad deuorandum inuolumus dormientes, & lasciuimus in pigritia nostra, tanquam securi ante eum, qui nihil aliud desiderat, quam ut nos perdat. Inimicus, ut occidat, semper uigilat, sine somno, & nos, ut custodiamus nos, nolimus euigilare a somno. Ecce tendit ante pedes nostros laqueos infinitos, & omnes vias nostras repleuit decipulis, ad capiendum animas nostras: & quis effugiet? Laqueos posuit in diuinis laqueos posuit in paupertate, laqueos in opere, in verbo, & in cibo, in omni uia nostra &c.

§.9. Accedens tentator, Turbatus diabolus Christum tentaturus aduolat, ut eum uideat fame laborantem: qualiter attendit, ut aggrediatur.

28 Aliud nobis his uerbis prælegitur documentum, & hoc quidem ad rem optime animatum, ut quicunque suam exploret naturam & complexionem & qua parte sit caro eius infirmior obseruet, ut ibi se fortius præmuniat: quia inde communiter hostis noster facit impetum. Ut Dax est, inquit Diuus Cyprian, qui ciuitatem quandam ardet assidire: attendit, circumspicit totum ambitum, & quæ sit pars uerbis deperem bitor, contemplantur: si uideat quid agit diabolus: hoc enim obseruat Diuus Petrus, quando nos præmonet: Sobrius esto & uigilans, quia diabolus aduersarius uester diabolus, &c. circuit &c. Nota uerbum, circuit: totum circulum attendit, quid debite, quid oportet quid periculis expo-

situm &c. Intuere, quid cum Christo agat, quadragesimam dies explorauerat: qua parte eum aggrediretur, & ut primum uideret carnem fame flaccescere, continuo ex illa parte eum aduolat. Hæretur (inquunt D. Chrylostomus & D. Gregorius) fluctuans diabolus circa Christi personam, num uerus esset Deus, an merus homo. Ex una parte hoc concludebat, eo quod inter peccatores baptizandus conuerteret, & Baptizæ humilis profiteretur, nec poterat sibi persuadere princeps superbia, Christum id adurum, si Ioanne esset dignior: Obiectat quod licet diebus ieiunasset quadragesima, tandem caro eius fame nimia contabesceret, quæ ut notat Cardinalis Caietanus eum in tantum assigebat, ut ultra nihil posset, & deficeret. Ex alia uero, eum esse Deum conuebat, cui utique cæli aperirentur, uox Patris intonar et, Hic est filius meus dilectus, cuius caput in specie columbae S. S. insisteret, etiam quadragesima dies iunctis noctibus ieiunio consecrasset, nulla famis seu sitis pressus necessitate. His confusus subleuit, ut hæreticus Medicus uisitans infirmum, si inueniret brachii uisum pulsum naturalem, conformem, sanum, alterius uero distantum, intemperatum, festinum & quasi cuiusdam expirantis. Quæ hæreticus anxius ignorans quod dare iudicium mortis an uideret hunc explorans, faulta acclamat omnia alterum uero, moribundum ingemiscit: quam sæpe, de uno ad alterum rediret, quid circa hoc resolveret, nescius: quam suspensus remaneret?

Erat Christus, ait D. Gregorius & Ru. b sanctum illud animal, quod licet primum uideretur quadruplex, postmodum cernitur esse unicum, ita suspendum uero, ut S. S. impulsu agitaretur, duas prodigiosas habebat alas, cuius etiam erectæ pennæ Erat Christus, quibus corpus tegebat, ut dignosci non possent. Duabus alis uelabat corpus suum, penna eorum chelice a recte: Contemplantur in hoc sancto animali Christum, S. S. impetu expulsum in desertum, ut diuinitatem & humanitatem, & humanitatem, unaquæque pennis suarum subnixæ proprietatem & operationum quas realiter in eo distinctas diuinas, & humanas fuisse credimus. Natum ingemiscere, reclinat in præsepio: Herodis scuitiam declinat, in Egyptum fugere, redire, in Nazareth, ut fabri filium secedere, Ioseph submitti, & matri suæ obedire, illinc discedere, inter peccatores in Iordane a Ioanne Baptizati deserta petere, dolores pati, fame torqueri, alæ sunt humanitatis. Aduolare cælitus, intonare musica Gloia in Excelsis, eum a Regibus adorari, a senè annofo & probato Simone cognosci, qui dum

a Hom. 12 in Matth. b Lib. 2. mor. c. 23

a Hom. 9 in Exech. b In c. 6. Apoc. II.

in Exech. b In c. 6. Apoc. II.

dem eum inter vlnas stringit, velut cygnus
Luc. 2. 29. decantat *Nunc dimittis*. Aperiri caelos, Patrem
 acclamare, in figura columbae descendere super
 eum Spiritum S. alie sunt divinitatis? His alis
 suae personae corpus operiebatur, quia dum in eo
 divinitatis signa radiabant, illico & alia se pro-
 debant, quibus probabatur veritas humanitatis.
 Si ad praesepse condescendit Angeli, ut testentur
 Deum; plorat ipse, ut homo. Si testetur Pater,
 hic est filius meus, ut de Deo, ibidem ut homo
 Baptizatur &c. *Narrationem coniunctio* inquit D.
 Cypr.) *diabolum excubavit: quia ei impossibile vi-*
debat, quod vel e surse posset invenire, vel quod
tanta sollicitudo posset esse humanitas. Vno verbo
 dicit D. Aug. iam se demoni Christus aperie-
 bat, iam se abscondebat, prout necessitas exige-
 bat. *Tantum inno vit, quantum voluit: tantum*
autem voluit: quantum oportuit. De quibus per-
 doctus D. Thom. Adeo igitur, perplexus demon,
 & altians nocendi desiderio, fixis oculis Chri-
 stum contemplatur, explorans qua parte aper-
 tum osium reperiret, ut eum impeteret, & in-
 gressum obtineret. Tandem percipit carnis esur-
 tiem ex qua humane naturae Christum ado-
 re, inde captans aniam Christum ado-
 re, *Cam. c. 5. riendi.*
 Et notat D. Ambros. id quod sanctis valde
 est familiare, cuius doctrinam explicat D. Tho-
 mas, quod diabolus steterit in hinc & sic secum
 repinavit: quidquid m. hi responderit, prudens
 malitia viam inveniet, (a) quod si ex hac parte
 non succedat, sic recedat ex altera, & sic explorat
 ut tentet sic tentat ut exploret, hoc sibi applau-
 debat argumento (sunt D. Cypr. & D. Chry-
 sost.) *aut iste verus est Deus, aut est filius &*
meus homo, hoc eum modo aggrediar, tali im-
peru perentiam, quo si verus sit Deus, eum cog-
noscam, & fugiam: si purus sit homo, commo-
vebitur, & totus in cibum & potum propensus,
ab incepto reinio deservet. Ad hoc inquit
in impof. hodie e talem allumphe figuram, quae magis eius
faceret intentioni, formando sibi ex aere sco-
pis phantasticum, se ipsum Christo offerendo,
ut ipsum sibi et confectum, sanctum gravem,
reberabilem, deserta, incola, ut plurimum pro-
 nis ad phetaram. *Advertit autem nosse Gaetanus,*
 Christum ista priora verba *si filius Dei &c.* primo
 accessus illius non dixerit, sed quod illa mitigat seu
 deservit. *Blanda*
placere sicut adulatione: Christum salutat, hu-
mitate innotuit, illis verbis quibus Angelus
salutem illum Ducei Gedeonem, Dominus 20-
12.

cum virorum fortissimis, Propitius sit tibi Deus Sol-
 clarissime, mundi lumen, qui haec illustras de-
 ferta, & tuo fulgore in caeli transmutas glori-
 am. Tibi persuadebas te vnicum huius creati-
 cultorem, nec esse in terris oculos, qui tua laeti-
 luce poterent.
 Ter fausta mea dixi lumina, cum & viderint
 te, & in te tanta detexerint magnalia: ut im-
 possibile sit te non esse aut Messiam aut mundi
 Redemptorem iam diu expectatum. Desiderium
 quo exestuavi eu in diebus meis concipien-
 di, me vigilem & sollicitum suspendit, utq; ma-
 ximum Deu nostrum supplicarem & eius obti-
 nerem aduentum, me multis ab hinc annis huic
 solitudini consecravi. Si tu ipse sis aduentus tuus
 applaudo Dne mi nullo enim tempore gratior
 aduentus vester esse potuisset, quam hoc, quo
 tanto te expectamus desiderio, & omni studio na-
 rum, praetolamur: O quam fausta ac laeta mun-
 do nova referrem, & quam beata fors mea, si tibi
 praecursor deseruirem. Si hoc ita sit, da mihi,
 Domine, signum, quo ex parte tua homines ac-
 cedens annuntiator, mihi fidem adhibeant, sicut
 Moysi concessum audimus, ut illi crederent Il-
 raeltra. Ut autem huius cogitationis nulla subite
 frans, maxime committeret, mihi in hoc gratifica-
 rei is, dans signum, sicut Gedeoni, in his que pra-
 manibus volebat. Cerno, quod te fames excitat
 & corpus tuum affligit nimis, quod iam iam de-
 secturum formidamus: hoc nihil aliud praema-
 nibus praeter lapides, his igitur filius Dei in
 manibus tuis est, omnimoda meae securitatis tes-
 tificatio, & infinitatis tuae remedium: *Dic ut lap-*
des ista papes sunt, quibus & velut famelicus ves-
certis, & ego de tua persona securus exultabo. O
proditor infernalis! quam apposite accurrit, &
quam dextere ictum vibrat in partem deus hore,
nisi virtute diuina praeveniretur. Ecce diaboli
invidias, qui in aera non detorquet sagittas, nec
lana aggreditur, sed observat indagator, quo pe-
de eam claudere, & ad quid propala inclinetur
 Dostissime profecto hunc conceptum D.
 Gregori. Noueris, inquit, quaedam complexio. 30.
 nes ad quaedam vitia esse propensiores. Iuuenis Lib. 1.
 cui in venis seruet sanguis, & voluptatibus re-
 creatur, in galam & impudicitiam. Fortis in-
 eliuatur. Melancholicus, & exandescens, su-
 rore & recondia contra proximum facilius ex-
 ardescit. Qui dignitatum vento atque honoris Excitatio
 turbine quatitur, ambitione & vana gloria ca-
 sui est quam proximus. Is qui est corde pu-
 lanimis, disponitur ad auaritiam & cupiditatem.
 nem vix illo contentus. Has naturae propen-
 siones

Di. de ieiun.
De tentatione Christi.
si.
D. Avg.
li. 9. de civ.
c. 21. Id.
1. p. 9. 64.
a. 1. c. 4.
c. 3 p. 9.
1. a. 1.
29
Li. 1. de.
Cam. c. 5.
in c. 4.
Luc.
a. 3 p. 9. 64.
a. 4.
(a) El de-
monio suo
ad ista in-
hones, y
uertit
ti.
a Lib. 1.
de ieiun.
Cr. tenat.
Christi.
h. Thom.
in impof.
c. In c. 4.
Mat. b.
 III.
 D. mo-
 nis ad
 Christum
 accessus
 describi-
 tur.
Ind. c. 4.
 12.

iones; inquit, obseruat diabolus & te à capite ad calcem vndequeque circūspicit, conditiones & qualitates tuas examinat, ponderat, comparat, & iuxta illas, sic hominem impugnat: Nullus auceps tam attentus explorat, quid quæque exoptet a uicula, quam aucupari fludet, ut cuique saginam offerat palato eius & naturæ conuenientissimam, quemadmodum ipse diabolus, quædat quid carni tuæ, quid naturæ, quid sensualitati lubeat, placeat, satisfaciatur: *Vicinas complexibus deceptiones parat*, ait D. Basil. *Omnium dissemis consuetudines* (inquit D. Leo.) *Veniat curas, scripturarum affectus, ubi causas quærunt, ubi queamus uideri studiosius occupari.* Conformiter huic doctrinæ exponit D. Irenæus id quod Dominus ait se penitenti versipelli: *Tu in sidiorum calcaneo illius*, per calcaneum intelligit inclinationes, quibus anima huc illucque progreditur. Et huic concinit David illis verbis, quæ iam exposuimus. *Omnes cogitationes eorum in malum inuolunt, & abscondent, ipsi calcaneam meam obseruabunt, sicut sustinuerunt animam meam.*

Hunc lucem accipit uisio D. Iohannis, qui, ut obseruat D. Thom. Rupert. Abbas & Richardus de S. Victor. vidit hunc in nitum militem equo insidentem nigro, *Et habebat stateram in manu sua.* Bone Deus, an statera iustitiæ symbolum non est? A quo tempore igitur seruauit diabolus iustitiam, aut ad illam quidem uelle mel attendit? Significatum uoluit, quod uinculūque ponderet & appendat conditiones, & quid huic, quid alteri magis conueniat. Audiamus de hoc D. Augustinum cum Deoloquentem præclara uerba. *Versutus est iste hominis, & tortuosus, nec facile deprehendi potest circuitus uia eius, nec cognosci species uultus eius, nisi in illuminet: nunc nunc hic, nunc illic, nunc agnum, nunc lupum, nunc tenebras, nunc lucem se ostendit, & singulis quibuslibet qualitatibus, licet, & temporibus secundum rerum mutationes, uariis eximibet temptationes. Nam ut tristis decipiat, tristatur, ut gaudens illudat, fingit se esse gaudere, ut spirituales defraudet, in Angelum lucis se transfiguratur, ut fortes comprimat, apparet agnus, ut mites donoret, apparet lupus. Hæc quidem omnia secundum similitudinem uariarum temptationum esse habent, ut terrent alios timore nocturno, alios à sagitta volante in die, alios à negotio preambulante in tenebris, alios ab inuicem, alios à demonio meridianis. Et ad hæc quis idoneus, ut cognoscat? Et astutus eius quis cogitauerit? quæ uel laus speciem uoluntatis eius, &*

gyrum dentium quis agnouit? Hinc sanam discere Spiritus S. consilium. *Fili in uita tua, tenta animam tuam, & si fuerit nequam, non des illi potestatem.* Attende, fili, explora pulsum tuum, & ubi uideris malam tuam inclinationem, illam reserua. Ad quid, si te bile inardescens noueris, litium te committis occasionibus? Ad quid, si te mulierum amore certas deperire, eas quæraris aspiciendas? Ad quid, si te inter ludendum aduersas exacerbari, & hic naufragium tibi, tuæque familie parari ad lulum frequentius, ad illum tendis uelocius?

§. 10. *Dic ut lapides &c. Granis tentatio, defectus panis: attamen fide Deo. & serpens attere caput: Eliseum iuitate, & canerum.*

SENTIT Dux noster fortem hunc hostis impetum, & se facta excelsans scriptura, ictum secundum. *Scriptum est, non in solo pane uiuit homo, sed in omni uerbo, quod procedit de ore Dei.* stupida responsio: quæ diuina nobis proponuntur documenta, ut hostis nostri impetum retundamus. Hæc erat hostis uersuti calliditas, quod si Christus Deus esset, hoc eum ad sui cogeret manifestationem: si uero nihil amplius quam merus homo, permoueret ut à ieiunio & mortificatione sui in Dei gloriam inchoatâ, citius abstineret, cum tandem se fame fatientem cerneret, & omni destitutus alimento, solos lapides reperiret: & illi dicere uolebat. *Ecco iam à quadraginta diebus hanc eremum ingressus, & capilli Deo seruire, in eo quantum illi perplacet, stricto ieiunio: uerum tamen attendis uelim: quod tibi nec de uua passa uel uinea, nec pisa prouiderit, in cui nutrimentum: & tandem te fame oppressum ingemiscas, solis lapidibus, sine panibus in clementer exceptura. Consule tibi, hoc desere ieiunium, uita tua prouide, & quibus te sustententes inquire diligenter: cum hac uia, quæ capilli, hoc non sis adeptus. Hoc uisur argumentum, quo plures solet decipere, & persuadere, quod si in Dei obsequio constantes perfluerint, se perituros. Puellam accedit piam & pauperem: persuadet: *Quid infelix hic tuo degis ergastulo? quot iam diebus expectas? Caue, ne constans tandem pecunie inops qua tibi succurras, inueniaris panis indiga, uel tibus orba, solis lapidibus, & nudis circum parietibus, quo te uitas, uelcra, Amodo hæc sufficiant, jam quæ tibi necessaria**

